

IRÉNE SVENONIUS

Syssla: Moderat finanslandstingsråd i Stockholm Läns Landsting. Tillträdde i december 2016. **Ålder:** 50 år. **Bor:** Täby kommun. Ursprungligen från Vällö i Mönsterås kommun. **Bakgrund:** Civilekonom, olika chefspositioner i Stockholms stad, bland annat stadsdirektör. Hon har även arbetat som konsult i eget bolag.

Vid sidan av jobbet: Vara med familjen, spendera tid på Vällö, släktforskning när tid ges.

**FINANSLANDSTINGSRÅDET
OM NKS OCH KAMPEN FÖR
ATT GE SKATTEBETALARNA
VALUTA FÖR PENGARNA**

SÅ SKA NYA KAROLINSKA BETALA SIG

Iréne Svenonius är sedan ett och ett halvt år tillbaka moderat finanslandstingsråd i Stockholm och har därmed Nya Karolinska Solna på sitt bord. Det innebär konstant medial motvind samtidigt som oppositionen rasar, men finanslandstingsrådet säger att skattebetalarna ska få valuta för pengarna.

Iréne Svenonius i samtal om NKS med Skattebetalarns vd, Christian Ekström.

” Jag anser att det var ett stort misstag att politiker och tjänstemän bestämde allt långt över huvudet på sjukhusets ledning och medarbetare.

Det har varit svårt att hänga med i alla turer kring stockholmarnas nya sjukhus, NKS, men det finns inte någon som inte anser att allvarliga misstag har begåtts i det gigantiska projektet. Iréne Svenonius har inga problem med att säga att skattepengar har förslösats, men hon gör det från sin position som relativt nytt finanslandstingsråd.

– Jag har inte varit med och tagit några avgörande beslut vid sjukhusets tillkomst så jag har inga problem med att utdela kritik när det behövs. Och det gör jag både åt vänster och åt höger, säger hon.

Christian Ekström: Vad är din analys av vad som gått snett?

Iréne Svenonius: 2005 var alla överens om att bygga ett nytt sjukhus. Vi var också överens om att det skulle bedriva hög-specialiserad vård i nära samverkan med KI för att kunna vara ett världsledande sjukhus som kan bota i dag dödliga sjukdomar. Det är också vad vi kommer att få. Kostnaden borde ha varit lägre, men vi ska komma ihåg att det här är ett sjukhus som kommer att rädda liv under många decennier. För dryga tio år sedan var man dessutom överens om att politiken och landstingshusets tjänstemän skulle planera det nya sjukhuset. Orsaken till det var att Karolinska ansågs vara svårstyrt och att den gamla sjukhusledningen gjorde lite som den ville. Det här är något som också framkommer i den första delen av den utredning som Stockholms universitet håller på med. Jag

anser dock att det var ett stort misstag att politiker och tjänstemän bestämde allt långt över huvudet på sjukhusets ledning och medarbetare. Ska man åstadkomma kulturförändringar med ökat patientfokus och en ny verksamhetsmodell kan man inte styra det ovanifrån.

CE: Har politiken för stort inflytande över vårdens utformning i Sverige?

IS: Jag tycker att sjukvården i Sverige lider av för mycket detaljstyrning och jag tycker att vi ska lämna över mycket mer till professionen att organisera processerna. Jag, som politiker, ska lägga en beställning och ha en uppfattning om målen för sjukhuset. Sedan ska organisationen genomföra den.

CE: Åter till vad som gått fel med NKS.

Varför användes upphandlingsformen OPS (Offentlig-privat samverkan) som tidigt visat sig vara behäftad med fördyringar?

IS: Det måste man fråga de politiker som tog beslutet. Vid den här tiden pågick en tuff lobbyism mot alla politiska partier från de stora byggföretagen om att man skulle kunna göra så mycket mer om man släppte in dem för då skulle inte det offentliga behöva låna upp så mycket pengar. Men avsikten är att finansiering via externa privata bolag alltid har sämre kreditvärdighet jämfört med en välskött offentlig sektor. Landstinget hade kunnat göra den här upplåningen betydligt billigare.

CE: Men hur tusan kunde man landa i det trots att det var känt?

IS: Det kan ju tänkas att om man trodde att privat sektor kunde handla upp billigare, för att de är bättre på det i själva upphandlingsskedet. Det mest troliga är att man stirrade sig blind på ett fast pris trots att det tidigt fanns exempel från England som visade att det skulle bli dyrare. En av de vanligaste myter-

Tidslinje för NKS

2005

Efter tre utredningar tas beslut om att gå vidare med sjukhusplanerna. Landstingsråd är Dag Larsson (S).

2008

Formellt beslut om att bygga NKS med hjälp av OPS tas i politisk enighet.

2009

En enda anbuds-givare anmäler sig (Skanska ihop med riskkapitalbolaget Innisfree).

2010

Efter förhandlingar med anbudsgivare pressas priset något, men antas sedan i politisk enighet.

2011

Karolinska inleder samarbete med konsultbolaget BCG för att införa en ny verksamhetsmodell.

2012

Medvetenheten om att projektet är för dyrt växer inom landstinget.

2016

I slutet av december tillträder Iréne Svenonius som finanslandstingsråd.

2017

Samarbetet med BCG avslutas. Nya utredningar tillsätts.

2018

Regeringen startar en egen utredning om NKS. Iréne Svenonius man avgår som upphandlingschef på Karolinska.

Iréne Svenonius tycker att det är synd att finansieringslösningen överskuggar det fantastiska i att bygga ett nytt universitetssjukhus som ska ge regionen och Sverige en sjukvård i toppklass. "Hela det syftet är bortblåst i den mediala debatten. Det är tråkigt."

Foto: Magnus Glans

na med NKS är att det blivit dyrare än planerat. Så är det inte. Problemet är att landstinget från början låste sig vid en för hög kostnad.

CE: Hur mycket dyrare blev OPS-lösningen?

IS: Det går inte att säga exakt, men jag är övertygad om att det skulle ha blivit billigare med en byggentreprenad.

CE: Hur har landstingsmajoriteten hanterat att OPS-lösningen var för dyr från början?

IS: Jag har sedan jag klev in här upplevt att många tycker det är befriande att jag kan vara självkritisk, för det är ju det jag är. Partiet ångrar djupt det här beslutet. Nu gör vi vårt bästa för att sänka kostnaderna för att det ska bli så bra som möjligt för skattebetalarna.

CE: Hur är det med oppositionens självkritik?

IS: Självklart har alliansen ett tungt

ansvar som har styrt landstinget de senaste tolv åren, men oppositionen bär också ett stort ansvar som har varit med på alla delar av besluten. Ska man ha en trovärdighet mot väljarna måste också de ställa sig upp och säga att vi kunde ha gjort det bättre, så att hela det politiska systemet kan dra lärdom. Lite ödmjukhet vore klädsamt.

CE: I media har det förra året varit stor upprördhet kring de märkligt höga extrakostnader som OPS-bolaget tagit ut. Vad händer på det området?

IS: De har vi förhandlat ner till en fast prislista med lägre kostnader, för exempelvis hyllor, krokar och whiteboards. Den andra delen handlar om finansieringen. Vi har påkallat omförhandling som vi har rätt till när bygget blev klart förra året och räntenivåerna är i dag betydligt bättre än vad de var när avtalet sattes 2010. Jag hoppas att

Tre största misstagen

→ OPS-avtalet och att landstinget gick vidare med bara en anbudsgivare.

→ Att besluten fattades toppstyrt från politiken.

→ För många konsulter i förändringsarbetet (uppmärksammats via NKS, men är ett problem i hela landstinget).

Kostnaderna på väg ner

Kostnaderna delas upp på byggkostnad, kostnad för medicinsk utrustning samt driftskostnad fram till 2040.

→ Ursprunglig kostnad för sjukhusbyggnaden (fast pris): 14,6 miljarder kronor.

→ Total kostnad fram till 2040, enligt OPS-avtalet från 2010: 61,4 miljarder kronor.

→ Prognos 2018 för de totala kostnaderna fram till 2040: 59,5 miljarder kronor.

vi innan semestern har fört upp ett avtal till landstingsstyrelsen för beslut som sänker våra kostnader ytterligare.

CE: Sjukhusledningen som från 2011 skulle planera vården har använt sig av konsulter i en stor omfattning. Varför har det kunnat pågå så länge?

IS: Sjukvården behöver organiseras mer effektivt utifrån patienternas behov. Förändringar är nödvändiga, men på NKS har man valt att anlita konsulter för att driva förändringsarbetet. Det är fel. NKS ledning måste bära förändringsarbetet själva, inte via konsulter.

CE: Din man var upphandlingschef på Karolinska under den här tiden. Slog det dig aldrig att det kunde bli ett delikatessjäv eller falla för uttrycket Caesars hustru?

IS: Jag tycker det är viktigt att vara transparent och känna till om det finns kopplingar. Därför var jag väldigt tydlig med min mans jobb när jag föreslogs som finanslandstingsråd. I min roll arbetar jag för att bereda beslut som berör styrelser eller nämnder och jag riktar mig inte mot några enskilda medarbetare ute i landstinget. Min man satt inte heller i någon styrelse och mina beslut skulle därför inte träffa honom vilket också var den synen som juristerna hade i samband med att jag tillträdde. ■

FOTNOT: Förklaring till uttrycket Caesars hustru: svd.se/varfor-far-caesars-fru-aldrig-misstankas